

4. З точки зору політики то, як люди відчують себе в суспільстві, важливіше за те, що вони бажають, або того, що вони роблять.

Список використаних джерел

1. Sunstein C., Thaler R. Libertarian Paternalism Is Not an Oxymoron. Chicago. 2003
2. Saint- Paul G. The Tyranny of Utility: Behavioral Social Science and the Rise of Paternalism. Princeton University Press. 2011.

Кудлай В.Г.,
к.е.н., доцент,
кафедра економіки і
менеджменту агробізнесу,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ЕКСПОРТНІ МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Питанням дослідження експортного потенціалу вітчизняних агропромислових підприємств, перспективним напрямком розвитку міжнародної торгівлі аграрною продукцією присвячені праці Гайдучького А.П., Губенка В.І., Дем'яненка С.І., Жураковської Л. А., Єранкіна О.О., Кудлай В.Г., Кваші С.М., Русан В. М., Салькової І.Ю., Худолій Л.М., Шпичака О.М., Юхновського О.І. Інтеграція вітчизняного агробізнесу в світовий економічний простір у зв'язку з процесами глобалізації економічних відносин потребують подальших наукових розробок та практичних рекомендацій.

Сучасною тенденцією розвитку вітчизняного агропромислового комплексу є міцна позиція на світовому ринку агропродукції, в тому числі ринку Європейського Союзу. Згідно статистичної та аналітичної інформації експорт аграрної продукції у 2018 році зріс до рекордних показників і склав 18,8 млрд. доларів. Варто зазначити, що цей показник на 5% вищий рівня 2017 року і перевищив на 22% рекордний показник 2012 року.

Серед найбільших покупців української агропродукції на першому місці є Індія, з обсягом імпортованої продукції 1,8 млрд. доларів, на другому – Китай, з обсягом імпортованої продукції 1,2 млрд. доларів, на третьому - Нідерланди (1,2 млрд. доларів), на п'ятому - Іспанія (1,04 млрд. доларів), на шостому – Єгипет (888 млн. доларів).

Аналіз структури експорту свідчить, що левову частку складає продукція рослинництва, яка складає більше 90% загального експорту аграрної продукції.

Експорт продукції рослинництва у 2018 році зріс на 762 млн. доларів і склав 17,4 млрд. доларів. Слід наголосити, що в трійку лідерів аграрної продукції входять зернові культури, олії, олійні культури, які займають в загальному експорті аграрної продукції 38,4, 23,3 і 10,2 відсотків відповідно. Україна постачає майже 60% всього світового експорту соняшникової олії. Найбільшими споживачами української соняшникової олії є Індія, Китай, Іран, Ірак, Малайзія. Варто зазначити, що майже 90% вітчизняної соняшникової олії надходить на світовий ринок в нерафінованому вигляді.

Експорт продукції тваринництва за цей же період зріс на 1,4 млрд. доларів. В структурі експорту продукції тваринництва переважають м'ясо та їстівні субпродукти свійської птиці, масло вершкове, мед. Вперше за останні роки Україна увійшла в десятку світових лідерів з експорту молочної продукції. За підсумками 2018 року Україна посіла третє місце на світовому ринку казеїну, який широко використовується в харчовій і фармакологічній промисловості, а також восьме місце серед світових експортерів сухого молока. Така позитивна динаміка насамперед пов'язана із поліпшенням якості молока у сільськогосподарських товаровиробників, а отже і поліпшенням якості продукції, яка з нього виробляється, а також із формування бренду української аграрної продукції як якісної, смачної, корисною і доступною за ціновим порогом. Згідно даних Державної служби статистики обсяги закупівель молока екстра і вищого сорту збільшилися, відповідно, на 33,8% і на 7,8%, обсяги молока I сорту скоротилися на 8,9%, а II сорту - на 15, 1% [5].

На підтримку розвитку тваринництва, і в тому числі молочного скотарства, у 2019 році передбачено державним бюджетом 3,5 млрд. грн., що свідчить про необхідність розвитку тваринництва як пріоритетної галузі агропромислового комплексу України.

Згідно статистичних і аналітичних даних Україна за підсумками 2018 року посіла п'яте місце серед світових експортерів вершкового масла. При цьому обсяг експорту вершкового масла в натуральних одиницях у 2018 році у порівнянні з попереднім роком зменшився на 1% і склав 30,38 тис. тон. У вартісному виразі відбулось зменшення експорту вершкового масла на 1 %, що склало 128,6 млн. доларів. Ключовими імпортерами вітчизняного вершкового масла є Турція, Марокко, Південна Африка. Найбільшими імпортерами вітчизняного вершкового масла на ринку ЄС є Нідерланди.

В той же час імпорт вершкового масла в натуральних одиницях за період, що аналізується, зріс на 46% і склав 1099 тонн. У вартісних одиницях відбулось зростання імпорту вершкового масла на 67% і склало 7, 5 млн. доларів.

Серед найбільших експортерів вітчизняного вершкового масла є ТЗОВ «Доменік» із часткою у загальному експорті вершкового масла 11%, друге місце посідає ТОВ «ОМПК Славія» з часткою у загальному експорті вершкового масла 8,4%, третє місце - Вінницький молочний завод Roshen, із часткою у загальному експорті вершкового масла 8,2%.

Україна конкурує на світовому ринку вершкового масла у першу чергу за рахунок конкурентних цін. Так, ціна на європейське вершкове масло склала в середньому 5,5 доларів за 1кг, а українські агровиробники реалізовували вершкове масла в середньому 4,5 долар за 1 кг [6]. Українські агровиробники експортували до країн ЄС молочної продукції в 175 разів більше за обсяг продукції з безмитними квотами.

Серед ключових постачальників аграрної продукції до країн Європейського Союзу Україна посідає п'яте місце. Посилення співпраці в аграрній галузі та ветеринарній медицині, уніфікація санітарних та фітосанітарних заходів, лібералізація взаємовідносин в сфері міжнародної торгівлі аграрною продукцією є ключовими драйверами поглиблення співробітництва вітчизняного агробізнесу з європейськими партнерами.

Про привабливість європейського вектору свідчить зростання експорту аграрної продукції з 2006 року майже в 3 рази, а імпорту - 1,5 рази. Зовнішня торгівля з країнами Європейського Союзу у 2018 році в порівнянні з попереднім періодом зросла на 12% і склала більше 9 млрд. доларів. При цьому експорт аграрної продукції зріс на 8,7% і склав 6319,3 млн. доларів США, що майже в 1,5 рази більше показника 2016 року. Така позитивна динаміка свідчить про конкурентну позицію аграрної продукції на європейському ринку та відповідність європейським стандартам якості і безпечності. Ключові позиції вітчизняного експорту на ринки ЄС посідають зернові, насіння олійних культур та олія, яких експортовано на 2,2, 1,1 та 1,1 млрд. доларів відповідно. Варто зазначити про суттєве зростання обсягу експорту курячого м'яса, фруктів, овочів, ягід, горіхів, кондитерських виробів, борошна, соків та перероблених овочів.

Нідерланди, Іспанія, Італія, Польща та Німеччина займають 67% всього експорту вітчизняної агропродукції до країн Європейського Союзу, 66% всього імпорту аграрної продукції з країн Європейського Союзу було з Польщі, Німеччини, Італії, Франції та Нідерландів.

Серед інструментів зростання економічної, соціальної, екологічної ефективності вітчизняного агробізнесу, підвищення продуктивної зайнятості населення України та підвищення конкурентоспроможності української аграрної продукції є розвиток і державна підтримка виробництва аграрної продукції з високою доданою вартістю та вдосконалення інфраструктури і логістики аграрного ринку.

Список використаних джерел

1. Данкевич А.Є. Розвиток інтегрованих структур у сільському господарстві : [Монографія] / Данкевич А.Є. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 350 с.
2. Кудлай В.Г. Сучасні тренди розвитку великих агропромислових формувань // Стратегічні пріоритети розвитку аграрних формувань: аналітико-

прогнозні тренди»: колективна монографія / За заг. ред. В.К.Савчука, - К.: ЦП «Компринт», -2018.- С.156-170.

3. Радченко О.П., Шавалюк О. І. Перспективи та проблеми розвитку аграрного сектору економіки України в умовах інтеграції з ЄС [Електронний ресурс].- Режим доступу:// <http://rinek.onu.edu.ua/article/view/123718>

4. Україна – ЄС: тенденції торгівлі агропродовольчими товарами / [І. М. Демчак, О. О. Митченко, Г. В. Трофімова, О. Е. Майданюк]. – К. : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2019. – 38 с.

5. Україна увійшла в десятку найбільших експортерів молочної продукції [Електронний ресурс].- Режим доступу:// <https://www.unian.ua/economics/agro/10414023-ukrajina-uviyshla-v-desyatku-naybilshih-eksporteriv-molochnoji-produkciji.html>

6. Україна увійшла до ТОП-5 світових експортерів вершкового масла [Електронний ресурс].- Режим доступу://<https://www.unian.ua/economics/agro/10419129-ukrajina-uviyshla-do-top-5-svitovih-eksporteriv-vershkovogo-masla.html>

Кулага І.В.

к. е. н., доцент,

кафедра економічної теорії,

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Ткаченко О.В.

к. е. н., доцент,

кафедра економічної теорії,

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ

Гнучка корекція цілей і задач управління бізнесом в умовах турбулентного стану економічної середовища, зміни пріоритетів і драйверів економічного зростання та розвитку національного господарства, пов'язаних з посиленням його інтеграції в світову економіку, передбачають необхідність використання якісно нових інструментів для аналізу процесів формування перспективних бізнес-моделей, а також планування, моніторингу, контролю та координації процесів змін і розвитку бізнесу. Якщо раніше, процес розробки та реалізації стратегії розвитку бізнесу значною мірою передбачав копіювання успішних бізнес-моделей інших компаній, то на сьогодні він полягає у прискіпливому вивченні результатів їх